

7. 4. 2014

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Vykonatelnost pohledávky v insolvenčním řízení - Rozhodčí nález

V lednu tohoto roku nabyla účinnosti novela ust. § 191 odst. 2 insolvenčního zákona, podle kterého se v rámci insolvenčního řízení při přezkumném jednání pokládá za vykonatelnou každá přihlášená pohledávka, ohledně které věřitel prokáže, že se stala vykonatelnou nejpozději ke dni rozhodnutí o úpadku. Při přezkumném jednání nelze považovat vykonatelnou pohledávku za nevykonatelnou z důvodů, pro které byla popřena. V pochybnostech rozhodne o tom, zda se pohledávka považuje pro účely jejího přezkoumání za vykonatelnou, do skončení přezkumného jednání insolvenční soud. Učiní tak usnesením, které se nedoručuje a proti němuž není přípustný opravný prostředek.

Uvedené je realizací věřiteli dovolávaného posílení jejich právní jistoty, aby posouzení, zda pohledávka bude popřena jako vykonatelná, nebylo ponecháno na libovůli insolvenčního správce, a aby bylo postaveno najisto, že konečné posouzení, zda se pohledávka přezkoumává jako vykonatelná, bylo v rukou insolvenčního soudu (*stejně důvodová zpráva k revizní novele*).

Pochybnosti o vykonatelnosti pohledávek se v praxi týkají především (*ne-li výhradně*) rozhodčích nálezů, když málokterý správce přezkoumá pohledávku jako nevykonatelnou, je-li doložena pravomocným rozhodnutím soudu. V tomto příspěvku si však dovoluji polemizovat již s tím, zda pohledávku přiznanou rozhodčím nálezem vůbec jako vykonatelnou do insolvenčního řízení přihlásit lze a již nyní mohu prozradit, že dle mého názoru nelze.

V insolvenčním řízení se vykonatelnost pohledávky prokazuje veřejnou listinou (§ 177 insolvenčního zákona). To znamená, že samo o sobě nestačí, že pohledávka vykonatelnou je, ale musí to být v insolvenčním řízení ještě zjištěno. Uvedená skutečnost se prokazuje veřejnou listinou.

Odpověď na otázku, co jsou veřejné listiny, nabízí ust. § 134 o.s.ř., podle kterého jde o listiny vydané soudy České republiky nebo jinými státními orgány v mezích jejich pravomoci, jakož i listiny, které jsou zvláštními předpisy prohlášeny za veřejné.

Rozhodce ani rozhodčí soud není soudem České republiky ani jiným státním orgánem[1]. Veřejnou listinou pak již může být jen listina, která je zvláštními předpisy za veřejnou prohlášena. V posuzovaném případě by takovým předpisem byl zákon o rozhodčím řízení, avšak ani jeho ust. § 28 odst. 2[2] není takovou normou, přestože se jí na první pohled může zdát, a nemůže tak zakládat charakter rozhodčích nálezů jako veřejných listin. Citované ustanovení toliko stanoví, že doručené rozhodčí nálezy nabývají účinků pravomocného soudního rozhodnutí, a jsou soudně vykonatelné. Není zde však explicitně (*jak ust. § 134 o.s.ř. předpokládá*) uvedeno, že by (*pravomocný*) rozhodčí nález byl veřejnou listinou. Pouze stanoví, že na jeho základě lze vést výkon rozhodnutí (*exekuci*). Nelze proto směšovat pojmy „*exekuční titul*“ a „*doložení vykonatelnosti pohledávky v insolvenčním řízení*“. Výčet „*veřejných listin*“ je pak třeba vzhledem k jejich specifickému charakteru, a vzhledem k možným důsledkům v insolvenčním řízení, pojmout restriktivně, když toliko zákon může stanovit (*a to výslovně*), která listina veřejnou je, a která nikoliv. Takový seznam nelze libovolně rozšiřovat výkladem.

Možnost doložení vykonatelnosti pohledávky rozhodčím nálezem připouští všechna komentářová

literatura, aniž se však vypořádává s tím, proč tomu tak je. Pouze Kozák[3] uvádí, že „doložení vykonatelnosti pohledávky znamená, že věřitel k přihlášce pohledávky doloží některý z titulů uvedených v § 274 o.s.ř., a to...c) vykonatelné rozhodnutí rozhodčích komisí a smír jimi schválený.“ Tento seznam exekuční titulů, způsobilých vést na jejich základě exekuci, však nelze pro insolvenční řízení použít již proto, že to zapovídá poslední věta ust. § 7 insolvenčního zákona, podle které se ustanovení (o.s.ř.) týkající se výkonu rozhodnutí nebo exekuce použijí přiměřeně jen tehdy, jestliže na ně insolvenční zákon odkazuje, tak tomu však v daném případě není.

Stejného názoru, jako komentářová literatura, je i konstantní judikatura Nejvyššího soudu ČR, naposledy v pečlivě zdůvodněném rozsudku ze dne 31.7.2013, sp.zn. 29 Cdo 392/2011, kde se Nejvyšší soud dovolává ust. § 28 odst. 2 zákona o rozhodčím řízení, podle kterého rozhodčí nález nabývá dnem doručení účinku pravomocného soudního rozhodnutí a je soudně vykonatelný. Jde-li o odkaz na soudní vykonatelnost, tak již bylo uvedeno výše, že není-li výslovný odkaz i v insolvenčním zákoně, tak mám za to, že taková norma se použít nemůže (*není na ní insolvenčním zákonem odkázáno*). Ani důvodová zpráva k insolvenčnímu zákonu či k jeho revizní novele rozhodčí nálezy nezmiňuje.

Jde-li o *obdobné účinky* jaké má pravomocné soudní rozhodnutí (*ktelé veřejnou listinou je*), tak ani taková norma není způsobilá rozhodčí nálezy prohlásit za veřejné listiny, a to ani analogicky. Podobný vztah *veřejné listiny* a *obdobných účinků* jiné listiny byl řešen v rozsudku Nejvyššího soudu ČR ze dne 25.10.2012, sp.zn. 21 Cdo 3461/2011, který byl navržen k publikaci ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek. V posuzovaném případě byl řešen vztah prohlášení advokáta o pravosti podpisu a veřejné listiny. V řízení bylo namítáno, že má-li uvedené prohlášení *stejně účinky* jako „úřední ověření podpisu“, které veřejnou listinou je, musí být veřejnou listinou i zmiňované prohlášení advokáta. K tomu však Nejvyšší soud ČR uvedl, že:

„I když prohlášení advokáta (advokátního koncipienta) o pravosti podpisu, které má předepsané náležitosti, má stejné právní účinky jako úřední ověření podpisu vyžadované zvláštními právními předpisy, nejde z pohledu § 134 o.s.ř. o veřejnou listinu. Tato prohlášení nevydávají soudy (jiné státní orgány) ČR a ani zvláštní právní předpisy, tj. zákon o advokacii či jiný právní předpis, je neprohlásily za veřejnou listinu. V případě, že právní předpisy vyžadují, aby byl podpis fyzické osoby „úředně ověřen“, lze tedy takovému požadavku vyhovět nejen legalizací provedenou notářem nebo orgány uvedenými v § 3, 4, 5 zákona č. 21/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů; „úřední ověření podpisu“ může být nahrazeno prohlášením advokáta (advokátního koncipienta) o pravosti podpisu, které má sice - z pohledu zvláštních právních předpisu uvedených v § 25a odst. 1 AZ - stejné právní účinky jako jimi vyžadované „úřední ověření podpisu“, nejedná se však - na rozdíl od ověřovacích doložek notářů nebo ověřovacích doložek učiněných ověřovacími osobami u krajských úřadů, obecních úřadu a újezdních úřadů - o veřejnou listinu ve smyslu § 134 o.s.ř.“

Pro prokazování vykonatelnosti přihlašovaných pohledávek byla jiná situace v řízeních podle zákona o konkursu a vyrovnání, kde má současná insolvenční judikatura zřejmě své kořeny. Podle ust. § 20 odst. 2 zákona o konkursu a vyrovnání jde-li o pohledávku vykonatelnou, je třeba to prokázat listinou opatřenou potvrzením o její vykonatelnosti (*srov. s odlišným zněním citovaného ust. § 177 insolvenčního zákona - „prokazuje veřejnou listinou“*). Jinými slovy za staré právní úpravy vykonatelnost přihlašované pohledávky rozhodčím nálezem prokázat šla.

Z uvedeného dle mého názoru plyne, že je-li vykonatelnost pohledávky věřitelem odvozována od rozhodčího nálezu, tak za stávající právní úpravy taková pohledávka nemůže být do insolvenčního řízení jako vykonatelná přihlášena, resp. tak nemůže být na přezkumném jednání přezkoumána, třebaže jinak k jejímu vymožení exekuci nařídít lze.

[1] srov. usnesení Ústavního soudu sp.zn. IV. ÚS 174/02 ze dne 15.7.2002 a sp.zn. III. ÚS 32/06 ze dne 20.7.2006

[2] Ust. § 28 odst. 2 zákona o rozhodčím řízení: Rozhodčí nález, který nelze přezkoumat podle § 27, nebo u něhož marně uplynula lhůta k podání žádosti o přezkoumání podle § 27, nabývá dnem doručení účinku pravomocného soudního rozhodnutí a je soudně vykonatelný.

[3] Mgr. Jan Kozák in Insolvenční zákon a předpisy související : komentář / Jan Kozák a kolektiv - 2. vydání - Praha : Wolters Kluwer ČR, 2013, str. 437

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)
- [AI omnibus](#)